

Allmänna bidrag till kommuner

25



Förslag till statens budget för 2015

Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutveckling	9
2.3	Mål	10
2.4	Resultatredovisning	10
2.4.1	Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.....	10
2.4.2	Resursutveckling 2006–2013	11
2.4.3	God resultatutveckling i sektorn som helhet.....	12
2.4.4	Utveckling av tillgångar och skulder	14
2.4.5	De generella statsbidragen.....	15
2.4.6	Likvärdiga ekonomiska förutsättningar.....	15
2.4.7	Staten bidrar till jämförelser för ökad jämförbarhet.....	18
2.4.8	Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.	19
2.5	Politikens inriktning.....	19
2.5.1	Kommunsektorns ekonomiska utveckling 2013–2018.....	19
2.5.2	Kommunernas och landstingens egna prognoser för 2014	20
2.5.3	Nivån på det generella statsbidraget	21
2.5.4	Systemet för kommunalekonomisk utjämning.....	21
2.5.5	Ett väl fungerande ramverk	22
2.6	Budgetförslag	23
2.6.1	1:1 Kommunalekonomisk utjämning	23
2.6.2	1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader.....	29
2.6.3	1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer.....	30

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	7
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	9
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2015–2018. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	10
Tabell 2.3 Kommunsektorns finanser 2013–2018.....	20
Tabell 2.4 Kommunfinansierad sysselsättning 2013–2018	20
Tabell 2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning.....	23
Tabell 2.6 Tillskott, regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen samt övriga ekonomiska regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	28
Tabell 2.7 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	29
Tabell 2.8 Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	29
Tabell 2.9 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader.....	30
Tabell 2.10 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	30
Tabell 2.11 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer.....	31

Diagramförteckning

Diagram 2.1 Kommunfinansierad sysselsättning 2006–2013	11
Diagram 2.2 Kommuners och landstings kostnader fördelade efter verksamhet	12
Diagram 2.3 Befolkningsförändring 2006–2013.....	12
Diagram 2.4 Ekonomiskt resultat före extraordinära poster 2006–2013.....	13
Diagram 2.5 Resultatets andel av skatteintäkter och generella bidrag 2006–2013	13
Diagram 2.6 Andel kommuner och landsting med positiva ekonomiska resultat 2006–2013.....	14
Diagram 2.7 Kommunsektorns tillgångar 2006–2013.....	14
Diagram 2.8 Kommunsektorns långfristiga skulder 2006–2013	15
Diagram 2.9 Generella statsbidrag till kommunsektorn 2006–2013.....	15
Diagram 2.10 Kommunalekonomisk utjämning för kommuner 2013.....	17
Diagram 2.11 Kommunalekonomisk utjämning för landsting 2013	18
Diagram 2.12 Nettobidrag per invånare, LSS-utjämning 2013	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för budgetåret 2015 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Kommunalekonomisk utjämning	90 772 537
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 712 965
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	5 350
Summa	94 490 852

2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar tre anslag.

Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* redovisas flera olika bidrag och avgifter (se avsnitt 2.6.1). Utgiftsområdet

omfattar även anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* (se avsnitt 2.6.2). Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner (inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*). I utgiftsområdet ingår också anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* (se avsnitt 2.6.3).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	85 603	90 128	90 128	90 773	90 841	91 122	91 141
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 306	3 465	3 465	3 713	3 713	3 713	3 713
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	5	5	5	5	5	5	5
Totalt för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	88 915	93 599	93 599	94 491	94 559	94 841	94 860

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Förändringar av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Mellan 2013 och 2014 ökade ramen för utgiftsområdet med knappt 4,7 miljarder kronor, vilket huvudsakligen berodde på ekonomiska regleringar till följd av skattelättnader för pensionärer och återförande av statsbidrag avseende gymnasiereformen. I denna proposition föreslås utgiftsområdet öka med ca 0,9 miljarder kronor mellan 2014 och 2015, varav ca 1 miljard kronor för kommunerna och -0,1 miljarder kronor för landstingen. Ökningen för utgiftsområdet beror till stor del på att kommunsektorn föreslås kompenseras för borttagandet av nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga (se avsnitt 2.6).

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2015–2018.
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner**

Miljoner kronor				
	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	93 596	93 596	93 596	93 596
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 644	1 712	1 980	1 999
Överföring till/från andra utgiftsområden	-179	-179	-165	-165
Övrigt	-570	-570	-570	-570
Ny ramnivå	94 491	94 559	94 841	94 860

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.3 Mål

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

2.4 Resultatredovisning

I avsnittet redovisas översiktligt kommunsektorns ekonomiska förutsättningar och resultat. Kommunsektorn (dvs. kommuner och landsting) ansvarar för betydande delar av den offentligt finansierade välfärden, bl.a. sjukvård, äldreomsorg och skola.

Kommuner och landsting har genom den kommunala beskattningsrätten ett långtgående ansvar för finansieringen av verksamheterna. Staten bidrar dock bl.a. genom de generella statsbidragen som till skillnad från riktade statsbidrag används på det sätt kommunerna och landstingen själva beslutar. Även om statsbidragen har stor betydelse, har kommuner och landsting huvudansvaret för driften och kvalitetsutvecklingen. Det är därför svårt att fastställa en säker uppföljning av hur de generella statsbidragen används. Resultatredovisning avseende skola, socialtjänsten, hälso- och sjukvården och andra kommunala ansvarsområden görs inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen (se främst utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg och utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning).

Kommunsektorns ekonomiska förutsättningar och kommunernas och landstingens ekonomiska resultat kan i begränsad omfattning användas för att belysa måluppfyllelsen inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Det går således inte att dra alltför långtgående slutsatser om samband mellan storleken på de generella statsbidragen, fördelningen av dessa och enskilda kommuners och landstings finansiella ställning.

2.4.1 Generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning

De generella statsbidragen fördelas till kommuner och landsting inom ramen för den kommunalekonomiska utjämningen. Utformningen av systemet för kommunalekonomisk utjämning påverkar därmed de ekonomiska villkoren för enskilda kommuner och landsting.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning syftar till att ge kommunerna och landstingen förutsättningar att tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av skattekraft och strukturella kostnadsskillnader. Utjämningsystemet finansieras i huvudsak med statliga medel. En mindre del finansieras av avgifter från vissa kommuner och landsting (se avsnitt 2.4.6).

Systemet för kommunalekonomisk utjämning består sammantaget av fem olika delar:

- inkomstutjämning,
- kostnadsutjämning,

- strukturbidrag,
- införandebidrag, och
- regleringsbidrag/regleringsavgift (regleringspost).

2.4.2 Resursutveckling 2006–2013

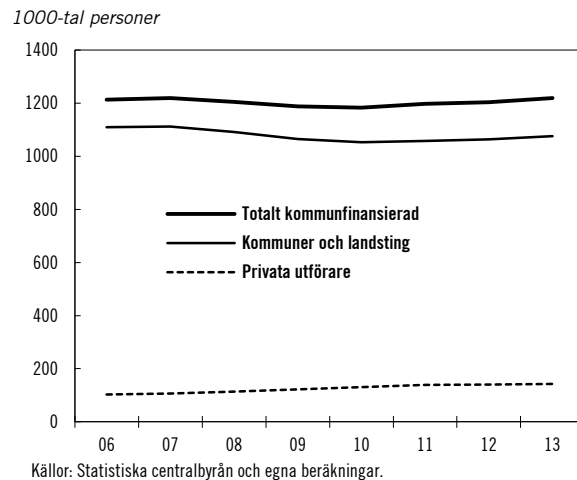
Av den offentliga sektorns totala utgifter står kommunsektorn för närmare hälften. Kommunsektorns utgifter motsvarade ca 23 procent av BNP 2013, varav ca 19 procentenheter utgjordes av utgifter för kommunal konsumtion, dvs. de skattefinansierade välfärdstjänster som kommuner och landsting ansvarar för. Det innebär att av kommunsektorns utgifter går drygt 80 procent till skattefinansierade verksamheter inom främst vård, skola och omsorg. Kommunerna och landstingen har även utgifter för investeringar och transfereringar, t.ex. ekonomiskt bistånd.

Kommunfinansierad sysselsättning

Kommunsektorn är genom sin storlek och sin personalintensiva verksamhet en viktig arbetsgivare. Begreppet kommunfinansierad sysselsättning avser både sysselsatta i kommunsektorn och sysselsatta i näringslivet som producerar tjänster som finansieras med skattemedel, såsom friskolor eller privata äldreboenden. År 2013 var totalt 1,2 miljoner personer (varav 80 procent kvinnor och 20 procent män) sysselsatta i kommunalt finansierade verksamheter (se diagram 2.1). Den kommunfinansierade sysselsättningen ökade med 1,4 procent 2013 jämfört med 2012. Kommunerna hade 817 000 sysselsatta 2013, vilket var 10 000 fler än 2012. I landstingen var 268 000 sysselsatta 2013, vilket var 3 000 fler än 2012. De senaste åren har en allt större del av den kommunalt finansierade verksamheten bedrivits av privata utförare. Detta har bidragit till att den totala kommunfinansierade sysselsättningen har ökat snabbare än sysselsättningen i kommunsektorn. År 2013 var 142 000 sysselsatta i den kommunfinansierade

sysselsättningen i näringslivet, vilket var 2,1 procent fler än 2012.¹

Diagram 2.1 Kommunfinansierad sysselsättning 2006–2013



Intäkter och kostnader

Kommunsektorns intäkter² uppgick enligt resultaträkningen för 2013 till totalt 900 miljarder kronor, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med 2012. Intäkter från inkomstskatterna för kommuner och landsting uppgick till 584 miljarder kronor 2013, vilket motsvarar ungefär två tredjedelar av de totala intäkterna. Skatteintäkterna bestäms av skatteunderlaget, dvs. de beskattningsbara förvärvsinkomsterna, samt den skattesats som varje kommun och landsting beslutar. Löner utgör merparten av det kommunala skatteunderlaget. Statsbidragen uppgick 2013 till 140 miljarder kronor, varav 86 miljarder kronor i form av generella statsbidrag och 54 miljarder kronor i form av specialdestinerade statsbidrag.³ Statsbidragen utgör därmed den näst största intäktskällan för kommunsektorn, motsvarande 16 procent av intäkterna.

Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen för 2013 uppgick till totalt 837 miljarder kronor, vilket var en ökning med

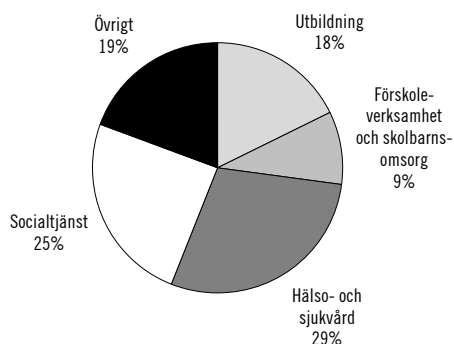
¹ Beräkningsmetoden framgår av Konjunkturinstitutets fördjupnings-PM nr. 6, 2010.

² Exklusive extraordinära intäkter.

³ Enligt nationalräkenskaperna.

30 miljarder kronor eller 4 procent jämfört med 2012. Den största kostnadsposten är hälso- och sjukvård, tätt följt av socialtjänst samt utbildning (se diagram 2.2). De totala kostnaderna, dvs. inklusive avskrivningar och finansiella kostnader, uppgick 2013 till 887 miljarder kronor.

Diagram 2.2 Kommuners och landstings kostnader fördelade efter verksamhet



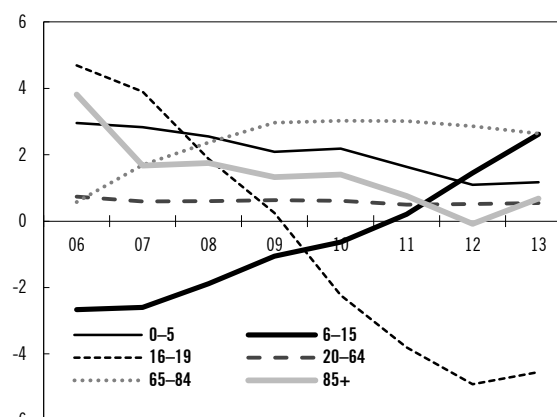
Källa: Statistiska centralbyrån, räkenskapsammandrag för kommuner och landsting.

Demografin påverkar resursbehoven

Den demografiska utvecklingen påverkar de kommunala verksamheternas resursbehov. Exempelvis innebär ett ökat elevantal att fler lärare behöver anställas (se diagram 2.3). Mellan 2006 och 2010 minskade antalet personer i åldersgruppen 6–15 år, men sedan 2011 ökar denna grupp återigen, vilket gör att det demografiskt betingade behovet av utbildning på grundskolenivå ökar. Sedan 2009 har antalet personer i åldersgruppen 16–19 år minskat varje år, vilket innebär ett minskat demografiskt betingat behov av gymnasieutbildning. I åldersgrupperna 65–84 år och 85 år eller äldre ökar antalet personer, vilket ökar det demografiskt betingade behovet av äldreomsorg och hälso- och sjukvård. Förutom demografin påverkas resursbehovet även av andra faktorer, t.ex. krav från medborgarna på ökad tillgänglighet och högre kvalitet. Inom hälso- och sjukvården påverkar även den medicintekniska utvecklingen resursbehovet.

Diagram 2.3 Befolkningsförändring 2006–2013

Procentuell årlig förändring



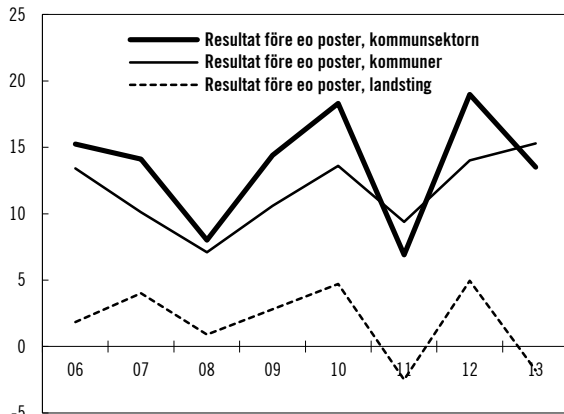
Källa: Statistiska centralbyrån, befolkningsstatistik.

2.4.3 God resultatutveckling i sektorn som helhet

Kommunsektorns resultat före extraordinära poster för 2013 uppgick till 13 miljarder kronor. Kommunerna redovisade tillsammans ett positivt resultat om 15 miljarder kronor, medan landstingen redovisade ett negativt resultat om nästan 2 miljarder kronor (se diagram 2.4). Jämfört med 2012 blev kommunsektorns resultat för 2013 drygt 6 miljarder kronor lägre. Kommunerna redovisade ett något högre resultat, medan landstingen tillsammans redovisade ett resultat som var nästan 7 miljarder kronor lägre. Försämringen beror främst på tillfälliga effekter. I resultatet för 2013 ingår dels återbetalningar av premier från AFA Försäkring för 2005 och 2006 som påverkar resultatet positivt, dels effekten av sänkningen av diskonteringsräntan för beräkning av pensionsåtaganden som påverkar resultatet negativt. Även resultatet för 2012 påverkades av en stor tillfällig återbetalning av premier från AFA-försäkring motsvarande 11 miljarder kronor.

Diagram 2.4 Ekonomiskt resultat före extraordinära poster 2006–2013

Miljarder kronor



Källa: Statistiska centralbyrån, räkenskapsrapportering för kommuner och landsting.

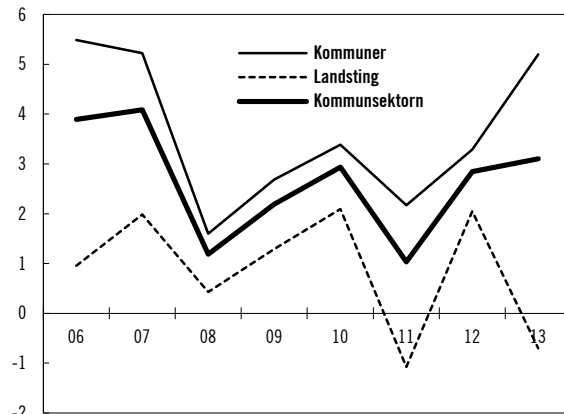
God ekonomisk hushållning

Kommunallagens (1991:900) krav på god ekonomisk hushållning innebär att varje kommun och landsting har ett ansvar för att ha en långsiktigt hållbar ekonomi. För att en god ekonomisk hushållning ska uppnås bör resultatet ligga på en nivå som stärker ekonomin så att kommunen respektive landstinget klarar att finansiera hela sin pensionsskuld och sina investeringsbehov. Från och med 2005 ska kommuner och landsting bl.a. fastställa de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Från och med 2013 skärptes kraven ytterligare i kommunallagen genom att kommuner och landsting ålades att besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Ett vanligt förekommande finansiellt mål är att årets resultat ska uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. År 2013 uppgick resultatet för kommunsektorn som helhet till 3,1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (se diagram 2.5). Kommunernas resultat uppgick till 5,2 procent och landstingens till -0,7 procent. Mellan 2006 och 2013 har kommunerna varje år haft bättre ekonomiska resultat i relation till skatteintäkter och generella bidrag jämfört med landstingen (se diagram 2.5).

Diagram 2.5 Resultatets andel av skatteintäkter och generella bidrag 2006–2013

Procent



Källa: Statistiska centralbyrån, räkenskapsrapportering för kommuner och landsting.

Balanskravet

Balanskravet i kommunallagen innebär att enskilda kommuner och landsting inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. Om det finns synnerliga skäl kan en kommun eller ett landsting budgetera för tillfälliga underskott eller besluta att inte återställa hela eller delar av ett negativt resultat.⁴

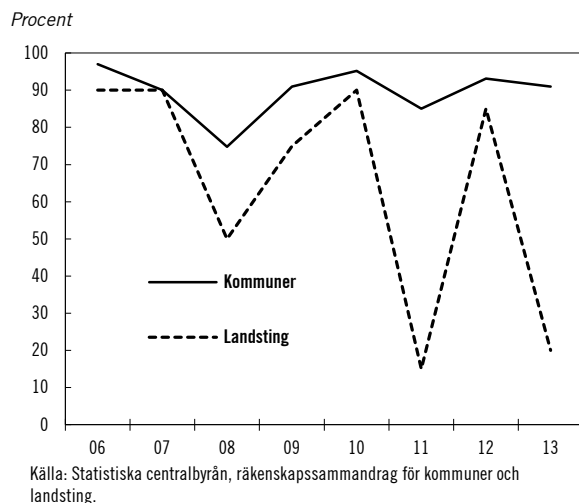
Det kommunala balanskravet anger den lägsta godtagbara resultatnivån på kort sikt. Innan resultatet kan stämmas av mot balanskravet ska det bl.a. justeras för realisationsvinster och realisationsförluster i en s.k. balanskravsutredning. Tillsammans redovisade kommunerna och landstingen 2013 ett bokslutsresultat som torde motsvara kommunallagens krav om en ekonomi i balans (se diagram 2.4). Resultaten varierar dock mellan enskilda kommuner och enskilda landsting.

Det var 91 procent av kommunerna (263 stycken) och 20 procent av landstingen (4 stycken) som redovisade ett positivt resultat i boksluten för 2013. Andelen kommuner och

⁴ Exempel på när synnerliga skäl kan anses föreligga är när en avyttring av tillgångar har skett och en förlust uppstått. Det kan då finnas skäl att inte reglera förlusten, under förutsättning att avyttringen samtidigt innebär att kommunen eller landstinget därigenom har skapat förutsättningar för minskade framtida kostnader (prop. 1996/97:52 s. 38).

landsting med positiva resultat minskade något jämfört med 2012. Sedan 2006 har andelen kommuner med positiva ekonomiska resultat varierat mellan som högst 97 procent och som lägst 75 procent. För landstingen har andelen varierat mellan som högst 90 procent och som lägst 15 procent.

Diagram 2.6 Andel kommuner och landsting med positiva ekonomiska resultat 2006–2013



Resultatutjämningsreserver

I boksluten för 2013 har kommuner och landsting totalt reserverat 6,5 miljarder kronor i resultatutjämningsreserver av tidigare års positiva resultat (2010–2013). Av det totala beloppet har 5,8 miljarder kronor reserverats av 97 kommuner och 0,7 miljarder kronor av 4 landsting.

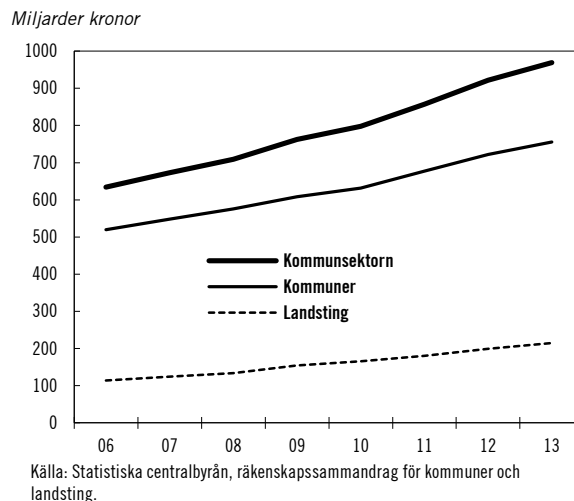
2.4.4 Utveckling av tillgångar och skulder

Kommunsektorns tillgångar har vuxit snabbt

År 2013 uppgick kommunsektorns totala tillgångar till 970 miljarder kronor, vilket var en ökning med 5 procent jämfört med 2012 (se diagram 2.7). Kommunsektorns totala tillgångar har ökat med i genomsnitt 7,6 procent per år 2006–2013. Mest har de materiella tillgångarna ökat, såsom mark, byggnader, gator, vägar och VA-nät. När det gäller värderingen av kommunala anläggningstillgångar är det viktigt att beakta att dessa inte värderas utifrån affärsmässiga grunder.

Kommunernas totala tillgångar uppgick till 755 miljarder kronor 2013 och landstingens till 214 miljarder kronor. Landstingens tillgångar har ökat med 13 procent per år, vilket är en hög takt i förhållande till den historiska utvecklingen. I kommunerna har tillgångarna växt med i genomsnitt 6 procent per år.

Diagram 2.7 Kommunsektorns tillgångar 2006–2013

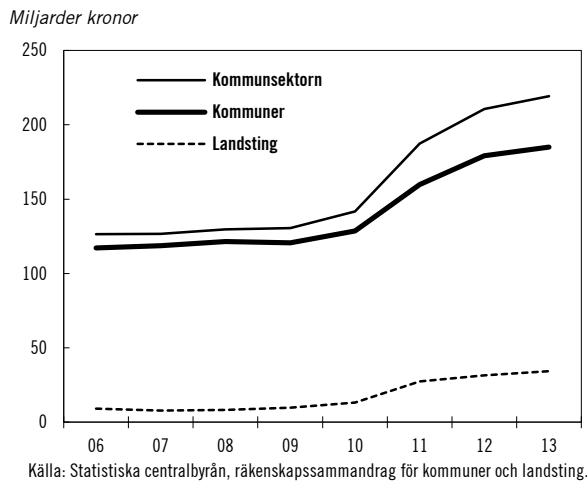


De långfristiga skulderna har ökat

Kommunsektorns avsättningar och skulder uppgick till 552 miljarder kronor 2013, vilket var en ökning med 5 procent jämfört med 2012.

Den största andelen av avsättningarna och skulderna 2013 utgjordes av långfristiga skulder (40 procent) och kortfristiga skulder (38 procent).

De långfristiga skulderna uppgick 2013 till 220 miljarder kronor (se diagram 2.8). Cirka 98 procent av dessa utgjordes av lån i banker och kreditinstitut, varav ca 160 miljarder kronor utgjordes av lån för utlåning till kommunala företag.

Diagram 2.8 Kommunsektorns långfristiga skulder 2006–2013

Ökningen av de långfristiga skulderna kan delvis förklaras av att kommunernas och landstingens investeringar har ökat. En annan förklaring är att de har tagit upp lån för utlåning till kommunala företag. På grund av en bättre kreditvärdighet blir lånevillkoren oftast mer förmånliga för kommunerna och landstinget än för de kommunala företagen.

Avsättningar är långfristiga skulder som är okända till exakt belopp och/eller vilket datum de förfaller till betalning. Pensionsskulden för pensionsrätter intjänade fr.o.m. 1998 är en vanlig avsättning som 2013 uppgick till 108 miljarder kronor.

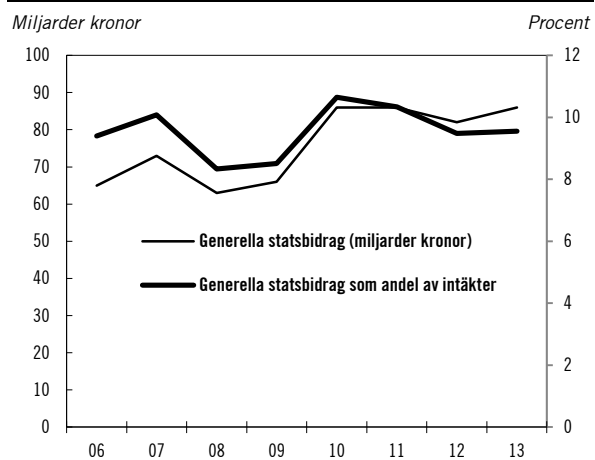
Pensionsskulden för pensionsrätter intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Kommunsektorns ansvarsförbindelser avseende pensionsförpliktelser uppgick till 387 miljarder kronor 2013. Det var en ökning med 5 procent jämfört med 2012.

År 2006–2013 ökade ansvarsförbindelserna avseende pensionsrätter intjänade före 1998 med 58 miljarder kronor eller i genomsnitt med 2,5 procent per år. Under samma tidsperiod har avsättningarna för pensioner i balansräkningen ökat med 70 miljarder kronor eller med i genomsnitt 26 procent per år. Den relativt stora ökningen av avsättningar för pensioner beror i hög grad på att den rekommenderade diskonteringsräntan i pensionsskulsberäkningen sänktes med 0,75 procentenheter. Den sänkta diskonteringsräntan innebar att den nuvärdesberäknade pensionsskulden blivit högre.

2.4.5 De generella statsbidragen

År 2013 utbetalades 86 miljarder kronor som generella statsbidrag till kommuner och landsting, vilket var 21 miljarder kronor mer än 2006 (se diagram 2.9). Som andel av kommunsektorns intäkter har de generella statsbidragen varierat mellan 8,5 procent 2008 och 10,6 procent 2010. År 2013 motsvarade de generella bidragen 9,6 procent av kommunsektorns intäkter.

Storleken på det generella statsbidraget påverkas av ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn. Som exempel kan nämnas att 2008 minskades det generella statsbidraget med 12 miljarder kronor när den kommunala fastighetsavgiften infördes. Den ökning av de generella statsbidragen som skedde 2009 och 2010 beror dels på utbetalning av dåvarande anslaget 1:4 *Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting* (som också räknas som ett generellt bidrag), dels på en permanent nivåhöjning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*.

Diagram 2.9 Generella statsbidrag till kommunsektorn 2006–2013

2.4.6 Likvärdiga ekonomiska förutsättningar

Syftet med systemet för kommunalekonomisk utjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner respektive landsting. Gotlands kommun, som har både kommun- och landstingsuppgifter, omfattas av utjämningen för både kommuner och landsting. Detta ger grundförutsättningar för en god service från kommuner och landsting till

medborgarna i alla delar av landet. Systemet bestod 2013 av inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och en regleringspost. Från och med 2014 består systemet även av införandebidrag med anledning av de förändringar i inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen och strukturbidraget som trädde i kraft den 1 januari 2014⁵.

Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* uppgick till 85,6 miljarder kronor 2013.

Utfallet 2013 i de olika delarna i utjämningsystemet redovisas för kommuner respektive landsting enligt nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) som är den regionala indelning som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av tre landsdelar, NUTS 2 av riksområden och NUTS 3 av län.

NUTS 2-indelningen utgörs av åtta riksområden.⁶ Varje riksområde omfattar flera län, med undantag av Stockholm som endast omfattar Stockholms län.

Kommunalekonomisk utjämning för kommuner 2013

I det kommunalekonomiska utjämningsystemet för kommuner utbetalades från staten 61,2 miljarder kronor 2013. Därtill betalade 8 kommuner 1,6 miljarder kronor netto till utjämningsystemet.

Det riksområde som mottog det högsta bidraget per invånare var Mellersta Norrland (9 479 kronor per invånare). Lägst bidrag utbetalades till Stockholm (2 092 kronor per invånare), se diagram 2.10. Sydsverige tog emot de sammanlagt största bidragen (12 miljarder kronor). Lägst bidrag utbetalades till Mellersta Norrland (3 miljarder kronor).

Inkomstutjämningen uppgick totalt till 55,3 miljarder kronor 2013. Staten utbetalade 50,4 miljarder kronor i bidrag till kommunerna och 4,8 miljarder kronor betalades i avgifter från kommunerna. Inkomstutjämningen finansieras således till allra största delen av statliga medel. I kronor per invånare var det Norra Mellansverige som var den största bidragsmottagaren (8 551 kronor per invånare). Stockholm var det enda riksområde som betalade en avgift i inkomstutjämningen. Avgiften uppgick till 216 kronor per invånare. I hela landet var det 13 kommuner som betalade en avgift till inkomstutjämningen 2013 varav 10 tillhörde Stockholms län.

Kostnadsutjämningen beräknas så att bidragen sammantaget motsvaras av lika stora avgifter. En genomsnittlig strukturkostnad beräknas och de kommuner som har en lägre strukturkostnad än rikets genomsnitt får betala en avgift, medan de kommuner som har en högre strukturkostnad än rikets genomsnitt får ett bidrag. I kostnadsutjämningen utbetalades det högsta bidraget i kronor per invånare till Stockholm (1 851 kronor per invånare). Den högsta avgiften betalades av riksområdet Övre Norrland (1 199 kronor per invånare).

Totalt utbetalades 1,5 miljarder kronor till kommunerna i strukturbidrag 2013. Högst bidrag i kronor per invånare utbetalades till Övre Norrland (1 742 kronor per invånare) och lägst bidrag till Stockholm (1 krona per invånare).

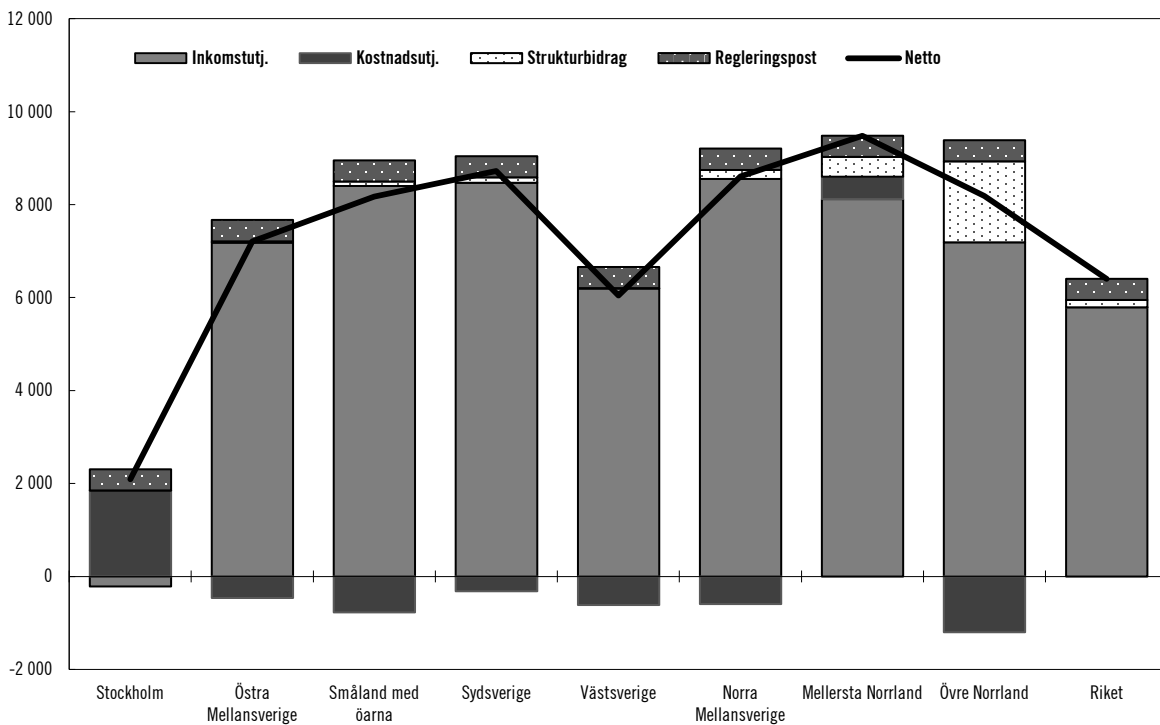
Regleringsposten, som är lika stor i kronor per invånare för samtliga kommuner, var positiv 2013. Regleringsbidrag betalades ut med totalt 4,4 miljarder kronor eller 456 kronor per invånare.

⁵ Se prop. 2013/14:1 utg. omr. 25 avsnitt 3.6.

⁶ Riksområdena är indelade enligt följande: Stockholm (Stockholms län), Östra Mellansverige (Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län), Småland med öarna (Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län), Sydsverige (Blekinge och Skåne län), Västsverige (Hallands och Västra Götalands län), Norra Mellansverige (Värmlands, Dalarnas, och Gävleborgs län), Mellersta Norrland (Västernorrlands och Jämtlands län) och Övre Norrland (Västerbottens och Norrbottens län).

Diagram 2.10 Kommunalekonomisk utjämnning för kommuner 2013

Kronor per invånare



Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunalekonomisk utjämnning för landsting 2013

I det kommunalekonomiska utjämningsystemet för landsting utbetalades från staten 24,5 miljarder kronor 2013. Stockholm läns landsting betalade, som enda landsting, 0,5 miljarder kronor till systemet (se diagram 2.11). Det riksområde som mottog det högsta bidraget mätt i kronor per invånare var Övre Norrland (4 730 kronor per invånare). Stockholm betalade en avgift som uppgick till 245 kronor per invånare (se diagram 2.10). Västsverige tog emot de sammantaget största bidragen (5 miljarder kronor) medan Stockholm betalade 0,5 miljarder kronor.

Inkomstutjämnningen uppgick till totalt 26 miljarder kronor 2013. Staten utbetalade 25,5 miljarder kronor i bidrag till landstingen och en avgift om 0,5 miljarder kronor (eller 245 kronor per invånare) betalades av riksområdet Stockholm. Även inkomstutjämnningen för landstingen är således i huvudsak finansierad av statliga medel. Det

högsta bidraget i kronor per invånare utbetalades till riksområdet Sydsverige (4 037 kronor per invånare).

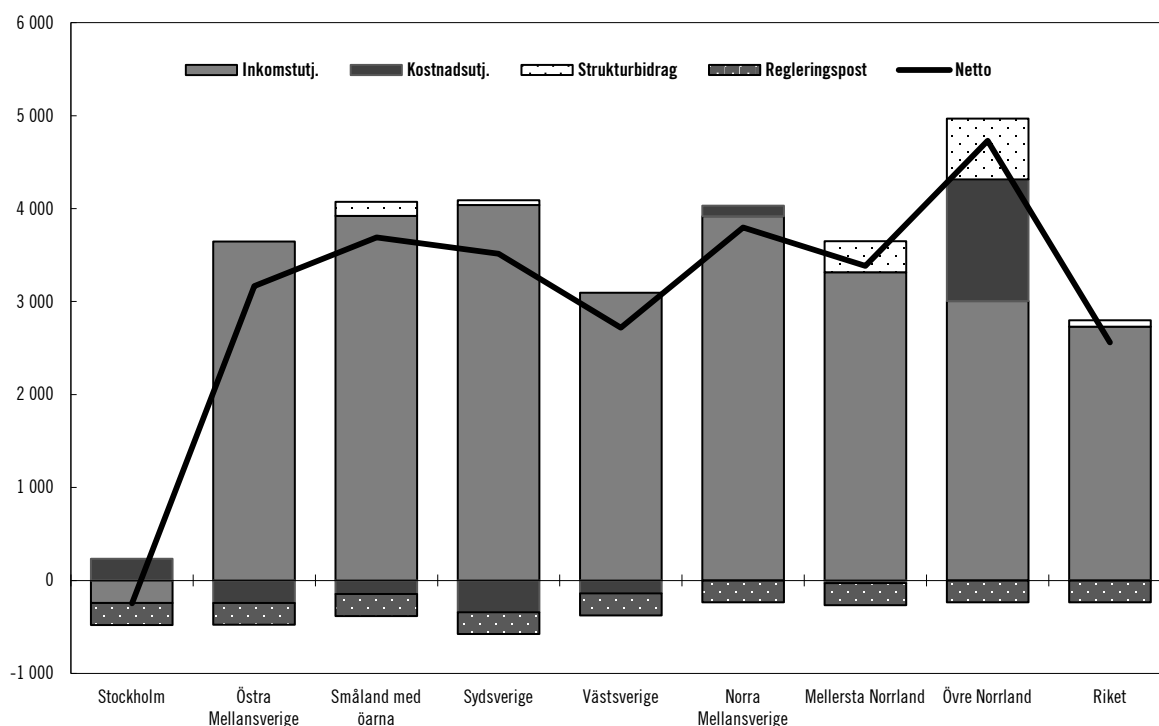
Kostnadsutjämnningen för landstingen är uppbyggd på motsvarande sätt som för kommunerna, dvs. den är finansiellt neutral för staten. Övre Norrland erhöll högst bidrag i kronor per invånare i kostnadsutjämnningen 2013 (1 309 kronor per invånare). Högst avgift i kronor per invånare betalade Sydsverige (341 kronor per invånare).

År 2013 uppgick strukturbidraget till sammanlagt 0,7 miljarder kronor. I likhet med kostnadsutjämnningen erhöll riksområdet Övre Norrland högst bidrag i kronor per invånare (654 kronor per invånare).

För landstingen var regleringsposten negativ 2013. Landstingen betalade en avgift på 2,3 miljarder kronor eller 236 kronor per invånare.

Diagram 2.11 Kommunalekonomisk utjämnning för landsting 2013

Kronor per invånare



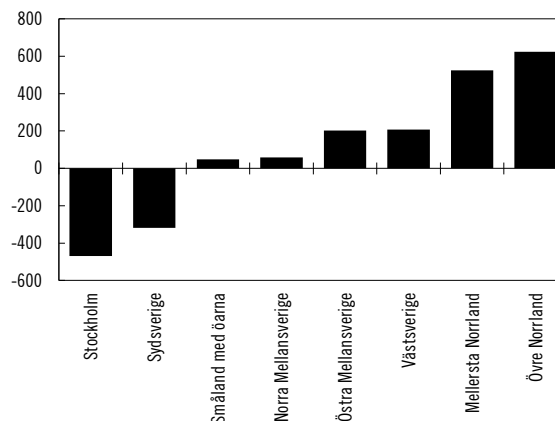
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Utjämnning av kostnader för LSS-verksamhet

Syftet med kostnadsutjämnningen för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, är att ge kommunerna likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamheten. I utjämnningssystemet för LSS-verksamheten omfördelades 3,3 miljarder kronor 2013. Utjämnningen sker genom att vissa kommuner får ett bidrag och övriga betalar en avgift. Utjämnningssystemet är finansiellt neutralt för staten eftersom kommunernas avgifter och bidrag motsvarar varandra. Det var 148 kommuner som erhöll bidrag och 142 kommuner som betalade avgifter 2013. Det högsta bidraget per invånare var 4 400 kronor och den högsta avgiften per invånare var 3 000 kronor. Utfallet 2013 redovisas enligt den s.k. NUTS 2-indelningen som utgörs av 8 riksområden. Kommunerna som tog emot de i genomsnitt största bidragen per invånare 2013 finns i riksområdena Övre Norrland (623 kronor per invånare) och Mellersta Norrland, 523 kronor per invånare (se diagram 2.12). Kommunerna i Stockholm och Sydsverige betalade de i genomsnitt högsta avgifterna, 470 respektive 319 kronor per invånare.

Diagram 2.12 Nettobidrag per invånare, LSS-utjämnning 2013

Kronor per invånare



Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

2.4.7 Staten bidrar till jämförelser för ökad jämförbarhet

Staten bidrar på olika sätt till att kommuner och landsting ska bli mer effektiva och verka för en hög kvalitet. Ett sätt att åstadkomma detta är att jämföra sig med andra kommuner och landsting. För att underlätta och främja jämförelser skapades Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) som är en ideell förening med

svenska staten och Sveriges Kommuner och Landsting som medlemmar.

RKA erbjuder kostnadsfritt nyckeltal och statistik om resursanvändning och målpuppfyllelse i kommuner och landsting i den internetbaserade Kommun och landstingsdatabasen (www.kolada.se). En grundläggande tanke är att jämförelser ger ökad kunskap om den kommunala verksamhetens kvalitet och effektivitet.

I databasen ingår, förutom bl.a. ekonomisk statistik, även uppgifter som publicerats i öppna jämförelser⁷ där kvaliteten inom bl.a. socialtjänst och hälso- och sjukvård i hela Sverige kan jämföras. I databasen ingår även nyckeltal som kommuner kan använda för att följa upp verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv. Med början 2012 har en särskild satsning gjorts för att möjliggöra flerdimensionella analyser, dvs. analyser baserade på ekonomi, volymer och kvalitet. Satsningen innebär även en utveckling mot införande av statistik på enhetsnivå. Sammantaget innebär detta att databasen blir en primär publiceringsplattform för kommunal statistik avsedd för styrning och ledning.

2.4.8 Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatt avseende icke mervärdesskattepliktig verksamhet m.m. Ersättningssystemet omfattar även kommunalförbund och samordningsförbund för finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Syftet är att åstadkomma konkurrensneutralitet mellan verksamheter som bedrivs i egen kommunal regi respektive av privata utförare. År 2003 infördes en statlig finansiering av dessa ersättningar, samtidigt som det generella statsbidraget minskades i motsvarande grad (prop. 2001/02:112, bet. 2001/02:FiU17, rskr. 2001/02:296).

Ersättningarna redovisas under inkomsttitel 7222 *Kompensation för mervärdesskatt*.

Utbetalningarna av ersättning för mervärdesskattekostnader uppgick till 51 miljarder kronor 2013, vilket var en ökning på 3 procent jämfört med året innan. Den genomsnittliga ökningen per år under den senaste tioårsperioden uppgick till 6 procent.

2.5 Politikens inriktning

2.5.1 Kommunsektorns ekonomiska utveckling 2013–2018

I detta avsnitt sammanfattas de bedömningar som redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 10.

Kommunsektorns inkomster utvecklas relativt svagt 2014, men i takt med att arbetsmarknadsläget successivt förbättras fr.o.m. 2015 och framåt, stärks kommunsektorns finansiella förutsättningar.

Det finansiella sparandet och resultatet försämras för kommunsektorn under 2014 jämfört med 2013. Skatteunderlaget utvecklas förhållandevis svagt och kommunsektorn får ingen återbetalning av premier från AFA Försäkring i år, till skillnad från de närmast föregående åren.

De totala inkomsterna väntas därmed öka relativt svagt, med 2,7 procent (se tabell 2.3), medan utgifterna väntas öka i en något högre takt. Utgifterna för skattefinansierade verksamheter, den kommunala konsumtionen, bedöms öka med 1,3 procent i fasta priser 2014. Trots den svaga utvecklingen av inkomsterna 2014, bedöms kommunsektorns ekonomiska resultat uppgå till 12 miljarder kronor för 2014.

År 2015–2018 beräknas kommunsektorns inkomster öka i en högre takt, i genomsnitt med ca 4,5 procent per år, vilket hänger samman med att skatteinkomsterna beräknas öka med i genomsnitt 5 procent per år (justerat för skatteregleringar) som en följd av att läget på arbetsmarknaden förbättras. Detta skapar utrymme för ökade utgifter i de kommunala verksamheterna.

⁷ Socialstyrelsens och Sveriges Kommuner och Landsting publicerar öppna jämförelser med möjlighet att jämföra kvalitet, kostnader och prestationer i kommunala verksamheter.

Tabell 2.3 Kommunsektorns finanser 2013–2018

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inkomster	876	900	943	994	1 037	1 075
<i>Utveckling i procent</i>	3,6	2,7	4,8	5,3	4,4	3,7
Skatter	583	606	634	669	704	737
Kommunal fastighetsavgift	16	16	16	17	17	18
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	140	149	159	169	171	169
generella bidrag	86	90	91	91	91	91
riktade bidrag	54	58	68	78	80	78
Övriga inkomster	138	130	134	139	145	151
Varav komp. mervärdesskatt	52	54	56	57	60	62
Utgifter	878	911	950	996	1 042	1 082
<i>Utveckling i procent</i>	3,3	3,7	4,3	4,9	4,5	3,8
Konsumtion	721	750	781	815	852	886
Investeringar	79	83	86	88	91	94
Transfereringar	72	73	76	85	90	90
Övriga utgifter	6	5	7	8	9	11
Finansiellt sparande	-2	-10	-6	-3	-4	-6
Resultat före e.o. poster	13	12	15	17	17	17

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid. Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatten är inkluderad i övriga inkomster och inte i statsbidragen. Posten övriga utgifter inkluderar nettoköp av mark och fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Även statsbidragen beräknas öka under de kommande åren till följd av att de riktade statsbidragen beräknas öka med 20 miljarder kronor mellan 2014 och 2018. Detta beror på ett ökat antal asylsökande och reformer inom välfärds- och arbetsmarknadsområdet. Ökningen av de specialdestinerade bidragen motsvaras av en ökning av konsumtionen och därmed även utgifterna. För åren 2015–2018 beräknas utgifterna öka i en något svagare takt än inkomsterna, vilket stärker det finansiella sparandet och resultatet. Kommunsektorn som helhet bedöms uppnå ett resultat som är i linje med god ekonomisk hushållning under perioden 2015–2018.

Den kommunfinansierade sysselsättningen

Antalet sysselsatta i kommunalt finansierad verksamhet uppgick 2013 till drygt 1,2 miljoner personer. I tabell 2.4 redovisas hur den kommunfinansierade sysselsättningen bedöms utvecklas och vara sammansatt 2014–2018. År 2014 bedöms den kommunalt finansierade sysselsättningen öka med 0,7 procent (ca 9 000 personer) jämfört med 2013. Från 2015 ökar sysselsättningen i en högre takt och 2018 beräknas den kommunalt finansierade sysselsättningen uppgå till 1 296 000 personer, vilket är 70 000 fler än 2013. Ökningen förväntas framför allt ske hos kommunerna. Utvecklingen drivs till betydande del av demografiska förändringar som ökar personalbehovet inom framför allt skolan, vården och äldreomsorgen. Även regeringens satsningar inom utbildningsområdet och på traineejobb och extratjänster har betydelse för utvecklingen. En annan bidragande faktor är att det kommunala skatteunderlaget beräknas öka.

Tabell 2.4 Kommunfinansierad sysselsättning 2013–2018

Tusentals personer 2013 (utfall) och prognos över årsvis förändring 2014–2018 i tusental personer.

	Tusentals personer 2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunsektorn	1 085	8	13	14	9	5
varav kommuner	817	5	10	12	7	4
varav landsting	268	2	3	2	2	1
Näringslivet	142	1	4	5	5	5
Totalt	1 227	9	17	19	14	10

Anm.: Det totala antalet kommunfinansierade sysselsatta utgörs av summan av sysselsatta i kommunsektorn och sysselsatta i näringslivet som producerar kommunalt finansierade välfärdstjänster.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

2.5.2 Kommunernas och landstingens egna prognoser för 2014

Under våren 2014 har prognoser avseende helåret 2014 samlats in för både kommuner och landsting. Samtliga landsting och 278 av 290 kommuner har svarat på enkäten. Den kommunala sektorn prognosticerar ett positivt resultat före extraordinära poster om ca 6,7 miljarder kronor för 2014, varav 4,2 miljarder kronor avser kommunerna och 2,5 miljarder kronor avser landstingen. Kommunernas prognosticerade resultat motsvarar 3,8 procent av skatteintäkter och generella bidrag, medan det prognosticerade

resultatet för landstingen motsvarar 1 procent. Av de 278 kommuner som svarade på enkäten räknar 179 (64 procent) med att resultatet före extraordinära poster blir positivt 2014. För landstingen är det 14 av 20 (70 procent) som räknar med positiva resultat 2014. I sina budgetar för 2014 räknade kommunerna med ett resultat före extraordinära poster på ca 8,5 miljarder kronor och landstingen med ca 1,2 miljarder kronor.

2.5.3 Nivån på det generella statsbidraget

Sedan det s.k. balanskravet infördes 2000 har kommunsektorns ekonomiska ställning successivt förbättrats.

Kommunsektorn bedöms redovisa ett resultat i linje med god ekonomisk hushållning under perioden 2015–2018.

Sedan den 1 januari 2013 kan kommuner och landsting använda kommunala resultatutjämningsreserver för att själva kunna utjämna intäkter över tid. Detta stärker kommunernas och landstingens förmåga att möta konjunkturvariationer.

Regeringen har valt att kompensera kommunsektorn för ökade kostnader till följd av att nedsättningen av socialavgifterna för unga avskaffas i två steg. Det generella statsbidraget (anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*) ökas därför med 1,5 miljarder kronor 2015 och beräknas öka med 3,0 miljarder kronor fr.o.m. 2016.

Till detta kommer ekonomiska regleringar för att neutralisera de finansiella effekterna av statliga förslag som föreslås eller aviseras i denna proposition (se avsnitt 2.6).

Därutöver bedömer regeringen att det förslag som lämnas i denna proposition om höjd inkomstrelaterad ersättning i arbetslöshetsförsäkringen (se utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv) innebär ett ökat ekonomiskt utrymme för kommunerna genom att behovet av försörjningsstöd minskar. För att kunna klara sina åtaganden på längre sikt är det också viktigt att kommuner och landsting kan ta till vara de möjligheter som kan finnas att utnyttja resurserna effektivare.

2.5.4 Systemet för kommunalekonomisk utjämning

Förändring av inkomstutjämningen

Det nuvarande systemet för kommunalekonomisk utjämning infördes 2005 (prop. 2003/04:155, bet. 2004/05:FiU7, rskr. 2004/05:13). Systemet består av flera delar. En del avser inkomstutjämning, som utjämnar för skillnader i beskattningsbar förvärvsinkomst per invånare (skattekraft). I budgetpropositionen för 2014 föreslogs ändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning. I huvudsak följde den förra regeringen förslagen i betänkandet Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39).

Beträffande inkomstutjämningen lämnade dock den förra regeringen i budgetpropositionen för 2014 ett förslag som avvek från kommitténs. Kommuner och landsting med en skattekraft upp till 115 procent av riksgenomsnittet får ett inkomstutjämningsbidrag, medan de med en skattekraft som överstiger 115 procent får betala en inkomstutjämningsavgift. Den förra regeringen föreslog att avgiften skulle sänkas för kommuner och landsting i intervallet 115 till 125 procent av den genomsnittliga skattekraften. Denna förändring innebar att övriga kommuner och landsting fick lägre bidrag sammantaget. Därför kompengades dessa i särskild ordning inom ramen för anslaget för kommunalekonomisk utjämning med sammanlagt 961 miljoner kronor, varav kommunerna med 850 miljoner kronor och landstingen med 111 miljoner kronor. Förändringarna trädde i kraft den 1 januari 2014.

Det finns stora skillnader i skattekraft, dvs. beskattningsbar inkomst per invånare mellan kommuner och mellan landsting, framför allt mellan kommunerna. Det har funnits en bred politisk enighet om behovet av en långtgående inkomstutjämning för både kommuner och landsting. Detta är en förutsättning för att kommuner och landsting ska kunna ge sina invånare en fullgod service.

De förändringar i inkomstutjämningen som den förra regeringen genomförde medför i praktiken att 961 miljoner kronor i huvudsak omfördelas till ett mindre antal höginkomstkommuner och ett landsting. Regeringen anser att därför det är angeläget att

utjämningsystemet förändras så att rättvisare fördelning kan åstadkommas. De lag- och förordningsändringar som detta föranleder måste beredas. Förändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2016.

Statskontorets uppföljning

Det generella statsbidraget (anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*) utgör ett instrument för staten att reglera den kommunala sektorns finansiella utrymme. Det syftar även till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Det är viktigt att utjämningsystemet så långt det är möjligt speglar de faktiska förhållanden som påverkar de kommunala verksamheterna.

Regeringen gav därför Statskontoret i uppdrag att följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning. Uppdraget är sedan 2008 reglerat i Statskontorets instruktion. Därutöver har regeringen i särskilda beslut närmare preciserat uppdraget. Syftet med uppföljningen är att ge underlag för en kontinuerlig uppdatering av utjämningsystemet, vilket ökar aktualiteten i de beräkningsmodeller som ligger till grund för utjämningen, i stället för att som tidigare göra omfattande förändringar med långa tidsintervall mellan dessa.

2.5.5 Ett väl fungerande ramverk

Att den lagstiftning som berör kommuners och landstings organisation och verksamhetsformer är ändamålsenlig och väl avvägd har betydelse för att dessa ska kunna utföra sitt samhällsuppdrag på ett effektivt och likvärdigt vis. Flera initiativ har tagits som syftar till detta.

Utredningen om en kommunallag för framtiden (Fi 2012:07) har i uppdrag att se över och föreslå en modernisering av kommunallagen. Utredaren ska bl.a. se över regelverket gällande laglighetsprövning av kommunala beslut och analysera hur kommunallagen förhåller sig till unionsrätten. Utredningen ska överlämna sitt slutbetänkande den 31 mars 2015.

Vidare ska Utredningen om en ändamålsenlig kommunal redovisning (Fi 2014:13) se över lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Syftet med översynen är att åstadkomma en ändamålsenlig redovisningslagstiftning för

kommuner och landsting. Utgångspunkten ska bl.a. vara att de redovisningsprinciper som är av vikt för kommuner och landsting särskilt beaktas, dvs. att redovisningslagstiftningen även fortsättningsvis är anpassad till den kommunala särarten. Uppdraget ska redovisas senast 30 mars 2016.

För att kommuner och landsting ska klara sina uppgifter och samtidigt hantera utmaningar och omvärldsförändringar, t.ex. demografiska förändringar och en ökande urbanisering, måste de ha goda grundläggande förutsättningar. Staten behöver kunna följa utvecklingen av hur kommunernas och landstingens förutsättningar utvecklas. Statskontoret har i uppdrag att genomföra en övergripande kartläggning av befintlig information om faktorer som har betydelse för kommunerna och deras verksamheter (dnr Fi2013/4575).

Sakkunniga har fått i uppdrag (dnr Fi2014/2038) att biträda Finansdepartementet med att utforma en metod för uppföljning av kommuner och landstings ekonomi och en struktur för att sammanställa den information som ligger till grund för uppföljningen. Utgångspunkten är Finansdepartementets behov av att kunna följa utvecklingen när det gäller kommuner och landstings ekonomiska förutsättningar att klara av sina uppgifter.

I sammanhanget kan också nämnas att Statskontoret, i rapporten *Köpta relationer – Om korruption i det kommunala Sverige* (2012:20), har analyserat behovet av åtgärder som skulle kunna bidra till att minska förekomsten av korruption och förbättra möjligheterna att upptäcka korruption (dnr Fi2011/2882). Företrädare för den förra regeringen och tjänstemän från Finansdepartementet har haft ett möte med Sveriges Kommuner och Landsting och representanter för ett antal kommuner och landsting där åtgärder såvitt avser frågor om hållbart företagande diskuterades.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

2013	Utfall	85 603 206	Anslags-sparande	-2
2014	Anslag	90 128 420 ¹	Utgifts-prognos	90 128 420
2015	Förslag	90 772 537		
2016	Beräknat	90 840 540		
2017	Beräknat	91 122 440		
2018	Beräknat	91 141 440		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget ändamål är att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Anslaget används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn (se tabell 2.6).

Kompensation till kommuner och landsting för avskaffandet av nedsättning av socialavgifterna för unga

I denna proposition föreslår regeringen att nedsättningen av socialavgifterna för unga avskaffas. Nedsättningen av socialavgifterna för unga i skedde två steg (se prop. 2006/07:84 och prop. 2008/09:7).

Regeringen har valt att kompensera kommunsektorn för den avskaffade nedsättningen av socialavgifterna för unga och föreslår att statsbidragen till kommunerna och landstingen ökas med 1,5 miljarder kronor per år fr.o.m. 2015. Från och med 2016 beräknas statsbidragen ökas med ytterligare 1,5 miljarder kronor per år. Beloppet fördelas mellan kommuner och landsting i proportion till antalet anställda i ålderskategorierna 18–26 år i kommuner respektive landsting och de genomsnittliga lönerna som gäller för dessa kategorier. Enligt en preliminär beräkning

baserad på SCB:s strukturlönestatistik fördelas tillskottet för 2015 med 1 283 miljoner kronor till kommunerna och 227 miljoner kronor till landstingen. Från och med 2016 beräknas tillskottet på 3 020 miljoner kronor fördelas med 2 567 miljoner kronor för kommunerna och 453 miljoner kronor för landstingen.

Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Nationella minoritetsspråken stärks

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen Vissa skollagsfrågor (prop. 2013/14:148, bet. 2013/14 UbU21, rskr. 2013:14:292), vilket innebär att det inte ska krävas att elever som vill delta i modersmålsundervisning på något av de nationella minoritetsspråken har grundläggande kunskaper. Förändringen innebär ökade kostnaderna för kommunerna. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* föreslås för 2015 därför öka med 5 miljoner kronor och 9 miljoner kronor per år fr.o.m. 2016.

Utökad undervisningstid i matematik

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) föreslogs att undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer borde utökas med motsvarande en timme i veckan för årskurserna 4–6, med början hösten 2016. Regeringen beräknar därför att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* behöver tillföras 245 miljoner kronor 2016 och fr.o.m. 2017 490 miljoner kronor för att kompensera kommunerna för de kostnadsökningar som förslaget medför.

Gymnasiereformen

Enligt den förra regeringens bedömning i propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199) förbättrar gymnasiereformen på sikt förutsättningarna när det gäller elevers genomströmning samt skolornas planering, schemaläggning och möjligheter att kunna fylla undervisningsgrupperna. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) aviserades därför en reglering av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Denna reglering påbörjades 2012 i enlighet med riksdagens

beslut. I budgetpropositionen för 2014 gjordes bedömningen att gymnasiereformen på kort sikt inte leder till lägre kostnader i den omfattning som tidigare beräknats.

Den beräknade besparingen för 2015 föreslås därför inte genomföras. Regeringen beräknar att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* bör minskas med 470 miljoner kronor per år fr.o.m. 2016.

Den nya gymnasiesärskolan

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen En gymnasiesärskola med hög kvalitet (prop. 2011/12:50, bet. 2011/12:UbU9, rskr. 2011/12:141). I budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1) aviserades att kommunerna skulle kompenseras för de ekonomiska konsekvenserna som förslagen i propositionen medför. I förhållande till 2014 föreslås 4 miljoner kronor tillföras till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* för 2015. För 2016 beräknas anslaget tillföras ytterligare 3 miljoner kronor.

Kommunala aktivitetsansvaret

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354). Kommunerna åläggs en skyldighet att föra register över de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret och på lämpligt sätt dokumentera insatserna för dessa ungdomar. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* skulle ökas med 5 miljoner kronor för 2014 och aviserades en ökning på 10 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015. Jämfört med 2014 föreslås därför anslaget ökas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Utformning av aktivitetskrav i kommunal vuxenutbildning

I budgetpropositionen för 2014 beräknades att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* borde ökas fr.o.m. 2015 för att kompensera kommunerna för förslaget om att ställa högre krav på att eleverna inom den kommunala vuxenutbildningen att delta aktivt i den undervisning som anordnas. Den förra regeringen avsåg att återkomma med förslag på hur ökade krav på studieaktivitet närmare skulle utformas. Den utformning som den förra

regeringen kommit fram till bedöms vara kostnadsneutral och regeringen föreslår därför att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskas med 14 miljoner kronor 2015 som tidigare beräknats för detta ändamål.

Gode män och förvaltare

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare (prop. 2013/14:225, bet. 2013/14:CU34, rskr. 2013/14:382). Överförmyndarna ges utökade arbetsuppgifter i att bistå tingsrätten med att inhämta utredning och kostnaderna för detta åtagande beräknas till 5 miljoner kronor per år för kommunerna. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* föreslås därför ökas med detta belopp per år fr.o.m. 2015.

Jobbstimulans och höjt fribelopp

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet (prop. 2012/13:94, bet. 2012/13:SoU22, rskr. 2012/13:245). Genom lagförslagen ändrades socialtjänstlagen (2001:453) i syfte att bl.a. stärka möjligheterna för personer med ekonomiskt bistånd att försörja sig själva genom arbete samt om höjd gräns för när hemmavarande barns och skolungdomars arbetsinkomster får beaktas vid biståndsbedömningen. Lagförslagen trädde i kraft den 1 juli 2013. Som en följd av lagändringen föreslogs i budgetpropositionen för 2014 anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* öka med 210 miljoner kronor per år jämfört med 2013. För att neutralisera de ekonomiska effekterna av förslaget ökades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 2014 med 320 miljoner kronor, varav 110 miljoner kronor avsåg halvårseffekten för andra halvåret 2013. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* föreslås därför minska med 110 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Normer för vävnader och celler

Europaparlamentet och rådet antog den 31 mars 2004 direktivet (2004/23/EG) om fastställande av kvalitets- och säkerhetsnormer för mänskliga vävnader och celler. Direktivet har genomförts genom lagen (2008:2086) om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler (prop. 2007/08:96, bet. 2007/08:SoU12, rskr. 2007/08:177).

Kostnaderna för landstingen att i Sverige genomföra de krav direktiven ställer beräknades till 119 miljoner kronor per år under tio år. I samband med budgetproposition för 2008 aviserades att 119 miljoner kronor per år under perioden 2008–2017 skulle tillföras det dåvarande anslaget 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. I januari 2009 inkom Sveriges Kommuner och Landsting med en begäran om att en del av medlen borde vara riktade eftersom kostnaderna är olika i landstingen beroende på verksamhetens art. Mot den bakgrunden föreslogs i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) att 74 miljoner kronor per år skulle anvisas på det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 1:10 *Bidrag för mänskliga vånader och celler* för 2010, vilket medförde att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskades med motsvarande belopp.

Tioårsperioden för att genomföra kraven enligt direktiven avslutas 2017, varför regeringen beräknar att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* bör minskas med 45 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Hälso- och sjukvård till personer som vistas i landet utan tillstånd

Lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd trädde i kraft 1 juli 2013. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs att för 2014 skulle 450 miljoner kronor föras över till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Av den ekonomiska regleringen som gjordes för 2014 avsåg 150 miljoner kronor ett engångsbelopp för halvårseffekten 2013. I budgetpropositionen för 2014 beräknades anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* öka med 300 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015 till följd av den nya lagen. Jämfört med 2014 minskas därför anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 150 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Patientrörlighetsdirektivet

Den 1 oktober 2013 trädde ny lagstiftning (prop. 2012/13:150, bet. SoU23, rskr. 2012:13/269) i kraft i syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om

tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (patientrörlighetsdirektivet). Landstingen och kommunerna fick av denna anledning kostnadsansvar för vissa ersättningar för gränsöverskridande vård som har betalats ut till personer som vid tiden för den vård som ersättningen avser var bosatta inom landstinget eller var kvarskrivna enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) och stadigvarande vistades i landstinget.

I enlighet med vad som angavs i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 9 avsnitt 4.11.7) flyttades därför 93 miljoner kronor från anslaget 1:7 *Sjukvård i internationella förhållanden* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. För 2015 föreslås anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 69 miljoner kronor. För 2016 beräknas anslaget öka med 129 miljoner kronor jämfört med 2014 och fr.o.m. 2017 beräknas anslaget öka med 169 miljoner kronor jämfört med 2014.

Höjning av riksnormen

Regeringen föreslår i denna proposition att bestämmelserna om fritidspeng i 4 a kap. socialtjänstlagen (2001:453) ska upphöra att gälla. Regeringen föreslår vidare att de medel som avsatts för detta ändamål i stället används för att höja barndelen i riksnormen för försörjningsstödet för barn i åldrarna 7–18 år. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 81 miljoner kronor fr.o.m. 2015.

Höjning av takbeloppet för högkostnadsskyddet i äldreomsorgen

Regeringen avser att i en proposition under hösten föreslå att takbeloppen i högkostnadsskyddet inom äldreomsorgen höjs fr.o.m. och med den 1 juli 2015. Regeringens avsikt är att de båda takbeloppen avseende hemtjänst och dagverksamhet respektive del av flerbäddsrums i särskilt boende höjs med 224 kronor per månad. Förslaget medför att kommunernas möjlighet till avgiftsuttag ökar. Regeringen föreslår därför, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen, att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskas med 75 miljoner kronor 2015. Från och med 2016 beräknas anslaget minskas med 150 miljoner kronor per år.

Övriga ekonomiska regleringar

Nedsättning av fastighetsavgiften

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslaget i budgetpropositionen för 2013 om en utökad nedsättning av fastighetsavgiften vid nybyggnation (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2012/13:37). Den tioåriga nedsättningen av fastighetsavgift för nybyggda bostäder utvidgas genom att fastighetsavgiften sätts ned helt även år 6–15 efter värdeåret. Utvidgningen gäller för byggnader med beräknat värdeår 2012 eller senare. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2013. Förslaget minskar kommunernas inkomster från fastighetavgiften stegvis fr.o.m. 2018 t.o.m. 2027. År 2027 beräknas inkomstminskningen till följd av förslaget uppgå till 960 miljoner kronor. För 2018 beräknas anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 64 miljoner kronor

Begränsad avdragsrätt för pensionssparande

I denna proposition föreslår regeringen att avdragsrätten för pensionssparande ska begränsas. Begränsningen av avdragsrätten leder till ökade skatteintäkter för såväl kommunerna som staten. År 2015 föreslås avdragsrätten begränsas till 1 800 kronor per år, vilket innebär en inkomstökning för kommunsektorn på 2 271 miljoner kronor per år. Från 2016 ska avdragsrätten avskaffas vilket beräknas ge kommunsektorn intäkter på ytterligare 1 205 miljoner kronor per år. Som en följd av att kommunsektorns skatteintäkter ökar, föreslår regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* minskas med 2 271 miljoner kronor år 2015, varav 1 662 miljoner kronor för kommunerna och 909 miljoner kronor för landstingen. Regeringen beräknar att anslaget bör minskas med 3 776 miljoner kronor fr.o.m. 2016, varav 2 440 miljoner kronor avser kommunerna och 1 336 miljoner kronor avser landstingen.

Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark

I avtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i

bosättningslandet (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Nettot av de utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör fördelas på samtliga kommuner respektive landsting med ett enhetligt belopp per invånare. Detta eftersom den minskning av skatteintäkterna som följer av pendlingen fördelas på hela kommun- respektive landstingskollektivet genom inkomstutjämnningen.

Utjämningsbeloppens storlek påverkas av antalet pendlare som omfattas av utjämningsordningen och deras löner. Förändringar i den dansk-svenska växelkursen påverkar också nettobeloppet. För inkomståret 2012 ökade antalet pendlare från Danmark till Sverige, vilket inneburit att Sverige fått betala drygt 9 miljoner kronor mer i inkomstskatt till Danmark. Samtidigt minskade antalet pendlare från Sverige med arbete i Danmark, vilket inneburit att Danmark betalat ca 22 miljoner kronor mindre i inkomstskatt till Sverige. Nettobeloppet blir därmed sammanlagt 31 miljoner kronor lägre inkomstskatt till Sverige för inkomståret 2012 jämfört med inkomståret 2011.

För 2015 föreslås att skillnaden regleras mellan nettobeloppet för inkomståret 2012 och motsvarande belopp 2011 genom en minskning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Nettot av dessa belopp är -31 miljoner kronor, varav -20 miljoner kronor avser kommunerna och -11 miljoner kronor avser landstingen.

Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Justering av anhörigstödet

Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen Stöd till anhöriga som vårdar eller stödjer närstående (prop. 2008/09:82, bet. 2008/09:SoU19, rskr. 2008/09:249). Förändringen i socialtjänstlagen (2001:453) innebär att socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en person som har funktionshinder. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) aviserade regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* skulle ökas med nära 300 miljoner kronor fr.o.m. 2011 samtidigt som anslaget 5:1 *Stimulansbidrag*

och åtgärder inom äldrepolitiken under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg skulle minska med motsvarande belopp. Socialstyrelsen tilldelades därutöver 2,2 miljoner kronor per år 2011–2014 för uppdraget att årligen lämna en rapport till regeringen med anledning av den ändrade bestämmelsen i socialtjänstlagen. Regeringen föreslår att dessa medel fr.o.m. 2015 förs över till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*, vilket innebär att anslaget ökas med drygt 2 miljoner kronor.

Förhöjt grundavdrag för personer över 65 år

Regeringen föreslår i denna proposition en ökning av grundavdraget för personer äldre än 65 år. Detta medför minskade skatteintäkter för kommuner och landsting och regeringen föreslår därför att dessa kompenseras genom att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* tillförs 1 913 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015. Av detta belopp avser 1 236 miljoner kronor kommunerna och 677 miljoner kronor landstingen.

Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Tabell 2.6 Tillskott, regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen samt övriga ekonomiska regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner förslag 2015	Kommuner beräknat 2016	Kommuner beräknat 2017	Kommuner beräknat 2018	Landsting förslag 2015	Landsting beräknat 2016	Landsting beräknat 2017	Landsting beräknat 2018
Anvisat för 2014	64 231	64 231	64 231	64 231	25 897	25 897	25 897	25 897
Tillskott								
Kompensation för avskaffad nedsättning av sociala avgifter	1 283	2 567	2 567	2 567	227	453	453	453
Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen								
Utökad undervisningstid i matematik		245	490	490				
Nationella minoritetsspråkrätten stärks (prop. 2013/14:148)	5	9	9	9				
Gymnasiereformen (prop. 2008/09:199)	0	-470	-470	-470				
Den nya gymnasiesärskolan (prop. 2011/12:50)	4	3	0	0				
Kommunala aktivitetsansvaret (prop. 2013/14:191)	5	5	5	5				
Justering anhörigstöd	2	2	2	2				
Justering krav i Komvux	-14	-14	-14	-14				
Gode män och förvaltare (prop. 2013/14:225)	5	5	5	5				
Jobbstimulans och höjt fribelopp inom det ekonomiska biståndet (prop. 2012/13:94)	-110	-110	-110	-110				
Höjning av riksnormen	81	81	81	81				
Höjt takbelopp högkostnadsskydd i äldreomsorgen	-75	-150	-150	-150				
Normer vävnader och celler (prop. 2007/08:96)								-45
Hälsa- och sjukvård till personer som vistas i landet utan tillstånd					-150	-150	-150	-150
Patientrörlighetsdirektivet					69	129	169	169
Övriga ekonomiska regleringar								
Nedsättning av fastighetsavgiften (prop. 2012/13:1)				64				
Begränsad avdragsrätt pensionssparande	-1 662	-2 440	-2 440	-2 440	-909	-1 336	-1 336	-1 336
Förändring nettobelopp utjämning Sverige-Danmark	-20	-20	-20	-20	-11	-11	-11	-11
Förhöjt grundavdrag personer över 65 år	1 236	1 236	1 236	1 236	677	677	677	677
Summa	64 972	65 180	65 422	65 486	25 799	25 659	25 699	25 654

Specificering av anslaget

De i tabell 2.6 redovisade anslagsposterna (kommuner respektive landsting) fördelas på bidrag och avgifter i enlighet med lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Posterna avser bidrag och avgifter för inkomstutjämning respektive kostnadsutjämning samt strukturbidrag och införandebudrag. Respektive anslagspost minskas med summan av bidragen av bidragen och avgifterna. Mellanskillnaden utgör ett regleringsbidrag eller en regleringsavgift som fördelas mellan kommunerna respektive landstingen med ett enhetligt belopp per invånare. Statistiska centralbyrån (SCB) ska senast den 1 oktober året före utjämningsåret beräkna och till kommunerna och landstingen redovisa preliminära bidrag och avgifter. För 2015 ska Skatteverket senast den 20 januari preliminärt besluta om bidrag och avgifter för varje kommun och landsting och senast den 15 april 2015 fastställa bidragen och avgifterna.

Skatteväxling mellan kommuner och landsting inför 2015

Beloppen i tabell 2.6 kan komma att ändras till följd av huvudmannaskapsförändringar som föranleder beslut om skatteväxlingar mellan kommuner och landsting i respektive län. I systemet för kommunalekonomisk utjämning justeras de länsvisa skattesatserna när skatteväxlingar sker mellan kommuner och landsting. De länsvisa skattesatserna används för att beräkna inkomstutjämningsbidragen och inkomstutjämningsavgifterna. Skatteväxlingar medför också ett behov av att justera fördelningen av statsbidragen mellan kommuner och landsting på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Vid behov avser regeringen att besluta en sådan justering i samband med beslut om regleringsbrevet för 2015. Justeringen påverkar emellertid inte den totala anslagsnivån. Regeringen beslutade om en sådan justering av anslagsposterna för kommuner och landsting i regleringsbrevet för 2014, som innebar en omfördelning av statsbidrag från landstingen till kommunerna motsvarande 50 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 2.7 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	90 128 420	90 128 420	90 128 420	90 128 420
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 393 117	1 461 117	1 729 217	1 748 217
Överföring till/från andra anslag	-179 000	-178 997	-165 197	-165 197
Övrigt	-570 000	-570 000	-570 000	-570 000
Förslag/beräknat anslag	90 772 537	90 840 540	91 122 440	91 141 440

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 90 722 537 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk-utjämning* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 90 840 540 000, 91 122 440 000 respektive 91 141 440 000 kronor.

2.6.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.8 Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013	Utfall	3 306 109		12
2014	Anslag	3 465 329 ¹		3 465 329
2015	Förslag	3 712 965		
2016	Beräknat	3 712 965		
2017	Beräknat	3 712 965		
2018	Beräknat	3 712 965		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Regeringens överväganden

Tabell 2.9 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	3 462 213	3 462 213	3 462 213	3 462 213
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	250 752	250 752	250 752	250 752
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	3 712 965	3 712 965	3 712 965	3 712 965

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Omslutningen i kostnadsutjämnningen ökar vanligtvis från ett år till ett annat. Det definitiva utfallet för 2014 fastställdes under våren 2014. Utgiftsprognosen för anslaget avseende 2014 är drygt 3 465 329 000 kronor, vilket är knappt 3 miljoner kronor högre än anvisat belopp. Enligt en preliminär beräkning från SCB kommer omslutningen i utjämnningen för LSS-kostnader 2015 uppgå till 3 712 965 000 kronor, varför regeringen föreslår att detta belopp anvisas under anslaget 1:2 *Utgjämningsbidrag för LSS-kostnader* för 2015. För 2016–2018 beräknas anslaget till 3 712 965 000 kronor för respektive år.

2.6.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tabell 2.10 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013	5 350	0	
2014	5 350 ¹		5 350
2015	Förslag	5 350	
2016	Beräknat	5 350	
2017	Beräknat	5 350	
2018	Beräknat	5 350	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Rådet för kommunal redovisning

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Medlemmar i föreningen är staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Medlemmarna har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med 1 400 000 kronor per år. En av RKR:s viktigaste uppgifter är att följa utvecklingen av redovisningen inom kommunsektorn. RKR har i en skrivelse till Regeringskansliet (dnr Fi2014/1638) anhållit om statligt bidrag för 2015 års verksamhet med 1 400 000 kronor.

Rådet för främjande av kommunala analyser

RKA bildades 2005 och är en ideell förening. Medlemmar i föreningen är staten och Sveriges Kommuner och Landsting. RKA ska tillhandahålla nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting. RKA ska vidare bl.a. utveckla befintliga nyckeltal, ta fram ytterligare nyckeltal med särskilt fokus på sådana tal som mäter kvalitet, marknadsföra databasen för att

öka dess användning samt ge bättre förutsättningar för uppföljning av verksamhet. Staten och SKL har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med högst 3 950 000 kronor vardera. Från och med 2011 stöder SKL, enligt tilläggsavtal, föreningen med ytterligare 400 000 kronor årligen. RKA har i en skrivelse till Regeringskansliet (dnr Fi2014/1639) anhållit om bidrag för 2015 med 3 950 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 2.11 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	5 350	5 350	5 350	5 350
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 350	5 350	5 350	5 350

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 350 000 kronor anvisas underslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* för 2015. För 2016–2018 beräknas anslaget för respektive år uppgå till 5 350 000 kronor.